„ЗАСТАВА“ излази редовно: недељом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на пол године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију
(у сребру.)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 2. У НОВОМЕ САДУ У ПЕТАК 5. (17.) ЈАНУАРА 1879. ГОДИНА XIV.

НАЈНОВИЈИ ДРЖАВНИ ПРОРАЧУН И УГАРСКЕ ФИНАНСИЈЕ.

Нови угарски министар финансија, гроф Сапарија, поднео је не давно заступничкој кући државни прорачун за г. 1879.

На први поглед изгледа, да стање угарских финансија није баш лоше, кад се у обзир узме, како су неповољне политичке и материјалне околности у целој Европи.

Државни прорачун за г. 1879 показује дефицит (мањак) од $22._8$ милијона, што је свакако бољак према буџетима од прошлих година, у којима је дефицит износио до 60 милијона.

Земља би се могла задовољити са најновијим финансијским прорачуном, кад би и у истини одговорио закључним рачунима.

По на жалост, тај прорачун не почива потпуно на реалној основи.

У буџет нису уведене неке рубрике изостака, наиме трошкови за ванредне потребе наше војске у Босни и Херцеговини г. 1879. У то име искао је ратни министар 35 милијона, а делегације су одобриле за сада само 20 милијона, од којих по постојећем законитом размеру на Угарску долази $6._{28}$ милијона. Та свота је ванредан издатак, па је свакако требала ући у нови буџет, а не само камата од те своте која је дабоме незнатна те и не терети много буџет.

Али у буџету заман тражимо још једну важну рубрику издатка, која ће у не малој мери на терет пасти нашим финансијама, а то су трошкови за управу Босне и Херцеговине, које смо на себе примили берлинским мандатом. Те трошкове истина неће носити само Угарска, него и друга половина ове монархије, јер ће, као што изгледа, турске покрајине према укупној нашој монархији стојати у сличном односају, у коме Елсас и Лотарингија стоје према немачкој царевини.

Па ако ће и обе половине наше монархије заједнички носити те трошкове за управу Босне и Херцеговине, то ће они ипак мало теретити обостране буџете. Босна и Херцеговина су сиромашне земље, које су јако остале у сваком погледу; а да се ти приближни односаји колико толико уреде, биће се знатне материјалне жртве.

Даље изгледа да се државни прорачун не слагати са закључним рачунима у погледу земљарине, јер је и г. 1877. од тога пореза $2._5$ милијона мање ушло у државне касе, него што је за ову годину прелиминовано. Министар финансије оснива свој прорачун на новоме катастру, који се сада уводи; али је ново премеравање земље, које свакако повисити земљарину, до сада још у врло незнатној мери обављено, тако се и не може у обзир узети.

Има још једна околност, на коју се министар финансије није обзирао, но која ће му јамачно покварити рачун: да ће у име земљарине за ову годину у државне касе онолико ући, колико је у буџету истављено. Лањска је година истина добро испала по економе, али се промет, кад га упоредимо са прометом од прошлих година, креће у врло уским границама, рана је ванредно пала у цени, а то ће имати за последицу, да ће од земљарине ове године бити више рестанције, него што је било прошлих година.

Што се тиче посредног пореза, то се министар нада, да ће порез на шећер 1 милијон, на петролејум $1._5$ мил. више донети него лањске године. Тако исто претпоставља и код државних добара да ће за 1 милијон више донети чиста прихода него ли прошле године. Ми сумњамо, да ће закључни рачуни потпуно одговорити томе очекивању министра финансије.

Када дакле све, што смо овде изложили, узмемо у обзир, то се без претеривања може тврдити, да ће дефицит за г. 1879 у место $22._8$ мил. у истини износити 30 милијона, ако још и ту своту не премаши.

На страни, а и у меродавним круговима наше земље, финансијско стање наше монархије у опште а Угарске на посе представља се у врло тавним бојама. Шта је характерни знак, да се финансије једне државе налазе у худом стању? Неповољно стање државних финансија не чини количина дуга, која може бити колосална, па да држава ипак ужива поверење на новчаним пијацама. Има држава, које, што се тиче количине дуга, далеко надмашују нашу монархију у опште, Угарску на посе. Тако Енглеска има преко 9 милијарда дуга (9000 милијона) толико исто од прилике има и Француска, Русија преко 7 милијарда. Аустро-Угарска има дуга преко 5 милијарда, од којих на Угарску долази $1._5$ милијарде а $3._5$ милијарде на Цислитавску. Па поред свег тога, што горе споменуте државе, наиме Енглеска и Француска, имају далеко више дуга него наша монархија, то је ипак њихово финансијско стање далеко повољније него наше. Доказ је томе, што те државе већ од више година амо показују равнотежу у својим годишњим буџетима, дочим нашу монархију у обема половинама већ од толико година притискују знатни дефицити.

Па и сами дефицити по себи не би били највећа несрећа по државу, када би било изгледа, да ће они престати и да ће се што пре постићи равнотежа у доходцима и издатцима.

Дефицита се држава може опростити, када изгледа има, да ће се државни издатци с једне стране знатно моћи умалити, а да не буду на уштрб држави и њеним целима, а с друге стране, да ће се њени дохотци знатно умножити, а да јако не терете саме држављане.

Дали се наша држава налази у положају, да би издатке могла умалити а дохотке знатно умножити?

На жалост, не можемо то потврдити.

Што се издатака тиче, неоспоран је факт, да се главније рубрике издатака не могу смањити. Од годишњих чистих доходака иде више него 40% (88_8, милијона) на камате за државни дуг. На краљевски двор ($4.^{65}$ мил.) заједничке трошкове ($29.^3$ мил.) мировине ($3.^9$ мил.) и војску домобранску ($6.^{29}$ мил.) иде укупно такођер око 20% од годишњих чистих прихода, тако да на све остале гране државне управе остаје само 40%. Трошкови око унутрашње управе у последње време су у опште јако сужени, тако да ни говора нема, да би се ту у још већој мери могло штедити, осим само код финансијске управе, која силно стаје нашу државу. Код других грана управе издатци су сужени до крајне границе, наиме код наставе, јер се од свију чистих прихода на просветне цели годишње издаје само $3.^7$ милијона ($2._5$%) а овамо се доказује, да будућност наше земље зависи од њеног културног напредовања!

Знатан бољак код издатака показује се код жељезница, на које је држава у име субвенције годишње издавала преко 15 милијона, а за ову годину је прелиминовано само $10.^8$ милијона. Што се годишња свота те државне субвенције тако знатно умалила, узрок је поглавити то, што је држава откупила такозвану источну жељезницу.

Као што се државни издатци код појединих рубрика не дају знатно смањити, а да не буду на уштрб самој држави и њеним целима, тако исто слабо има изгледа, да ће се дохотци јако моћи повисити.

Које су главне рубрике државних доходака?

На прво место долазе непосредни порези, који су прелиминовани за ову годину на 87 мил. од којих је најглавнија рубрика земљарина, која сама износи од прилике половину од свију непосредних пореза.

Земља је по општем мњењу порезом највећма оптерећена. Порез на земљу заједно са прирезом грунтовних разтеретница и опште доходарине износи $33._{92}$% од чистог прихода. Заиста грдан терет, кад се у обзир узме, како је скуп капитал и радена снага у Угарској, без којих се земља не може радити, и да због тога овде све једнако влада такозвана тропољна привреда (**Dreifelderwirtschaft**), која дабоме не може толико прихода донети као далеко савршенија плодоменичка привреда (**Fruchtfelderwirtschaft**), која је већ свуда распрострта по западним земљама Европе.

Из овога је очевидно, да се порез на земљу не може повисити, а да не крњи саму капиталну снагу.

Исто тако слабо има изгледа, да би се и друге врсте директног пореза знатно могле повисити.

Остаје непосредни порез. Код тога би се истина дале извести финансијске операције у цели повишења пореза, но ту су држави руке везане за дуже време царинским и трговачким уговором, што га је склопила са другом половином монархије.

Као што друге државе, тако исто и нашу монархију у опште а Угарску на посе, јако терети војени буџет. Тај терет дао би се смањити општим обезоружањем. Али наша монархија не може тиме прва започети, док су друге велесиле до зуба наоружане.

Племенити рад „конгреса за мир“ остаће на жалост још дуго без икаквих стварних резултата! . . . .

Угарска је једна од најбогатијих земаља у државним добрима (доменама). Државна добра износе до 4.700.000 катастралних јутара или 470 □ миља, што сачињава од прилике дванајсти део целе Угарске. Али држава од тих својих грдних добара врло мало има хасне, тако да чист доходак од њих не износи ни пуна 3 милијона на годину.

По државу би најбоље било, кад би та добра у мањим парцелама продавала. Ал то би се само онда дало извести с успехом, кад би страни капитали у обиљатој мери у земљу дошли и земља у цени скочила. Новце од продатих земаља могла би држава употребити на отплату својих дугова, чиме би се годишњи дефицит знатно умалио.

Дефицита ће само тако коначно нестати из нашег државнога буџета, ако наступе такове повољне околности, под упливом којих би наша млада индустрија ојачала, трговина се развила и опште благостање у земљи се утврдило.

Још пре би нестало дефицита, када би наступила такова срећна спољна ситуација, која би допустила, да се велик део наше стајаће војске умали.

То би био догађај ванредне значајности, кога би сви народи наше монархије поздравили са највећом радошћу. —*а*

Из Босне и Херцеговине.

Из Босне. (Нар. допис.) Човеку памет мора стати, кад својим очима у Босни силне неправде — гоњења мирни грађана, учитеља и т. д. гледа. Јесу ли то обећања равноправности? Је ли то успех „културтрегерске“ мисије на истоку?

Када се је у своје време још у почетку окупације — равноправност народности, верозакона особито наглашавала; када се је с неке стране о срећи (?) једног угњетеног народа радило, онда се све чинило и обећавало, да би човек и нехотице помислити могао да је Босна „новоизабрана“ земља за најсретније народе на свету. Али после неколико месеци горка искушења и нове патње све ло се сво надање на нулу. Сада се тек види, да је све то сушта празна обмана била. „Заставу“ тај најмилији орган народа босанског, која је пре па и сада племените идеје народње ширила, која нас је на даља времена подсећала, која је у нама чисту српску свест укорењивала, па тој „Застави“, том омиљеном српском органу ускраћен је поштански де би за окупирате покрајине. Зашто? За то што распаљује духове? што дражи народ? веле они. Ми пак велимо за то, што је „Застава“ прави српски лист, што се Српство у Босни и Херцеговини под оваким околностима трпити неможе. Нека немисли гроф Андраши, као ни господа у Пешти и Загребу, да ће забрањивањем народног листа угасити у нама осећања за Српство, то не. „Притиснуто јаче све на више скаче“ вели српска пословица. Када се Српство за 500 год. гоњења и страдања одржати могло, зацело ће и сада, док боља и сретнија времена ненаступе.

Пре кратког времена држана је [illegible] што је Европа допустила порти, сански Срба у округу бањинском. Главна је циљ тој скупштини била, да се међусобно гледе укинућа десетине за ову годину и „трећине“ за сва времена споразуму. Као што нам је познато, скупштина се је у овом погледу споразумела и том приликом изабрана је једна депутација од 8 чланова, четир Србина православна и четир католика, да ћесару у Беч иду, те да Његовом Величанству, грозно стање, које их толико векова кињи и мучи особно предоче. Депутација је та из Брчке пут Беча отишла. Колико ће пак успеха показати — видићемо.

Колико се у Босни на ред осврћу показује и ова околност, што се у Брчком на очиглед саме власти догодила. Подначелник неки Кохут — члан семитског кољена — чини што му је воља. С Турцима шурује, склапа коалицију па све на уштрб српског становништва. Исти иде познатој чивуској конзорцији на руку а њега, као да и сама плацкоманда потпомаже. Ево жива примера, како се раја на силу бога неправедно гони.

Познато је, да та конзорција има да подмирује рану и све што је за војску нужно. Пређе док ова није постојала, морала је сама управа за време нужде подвоз из околни места за подмиравање војнички потребаћа реквирирати и то са цедуљицом. Сада пак пошто је иста конзорција све у своје руке примила, па да их јефтиније стане, употребила је овај швиндл: Опет са неким цедуљицама слала је она своје људе по околини ради кола. Јадни народ незнајући шта на цедуљи стоји, нити ко је подписан а мислећи да то бити мора, слегао је раменима па хајд на форшпан и непомишљајући на превару а најмање на то да је ту чивуцко масло помешано.

Пошто је брчанска управа за овај швиндл сазнала, направила је свему томе крај а кривце, који народу крв на памук сисаше, као што чујемо — ни дан данас казнила није.

Како се у Босни још поступа, ево још и овај случај опет у Брчки.

Пошто се је на ћуприји „Брки“ у неколико дана блата силном пасажом напело, то је брчанска [illegible]јена команда начелнику наложила да исту ћуприју очистити даде. Начелник пак, већ је био сходно наредио, да се ћуприја очисти. Једног дана упадне у општинску канцеларију плацкоманде оберлајтнан, те као разјарен вук нападне и свакојаким погрдама стаде биљежника — Србина обасипати, као да ј[illegible]овај целу одговорност на себи имаде. Исти је шта више толико забасао, да је у својој јарости и сабљом на истог биљежника замапуо, претећи да ће га пробости. Овај пак, пошто га се ствар врло мало тицала, гледао је целу сцену разјареног оберлајтнанта сасвим равнодушно. Питамо је ли ово начин, којим се до сврхе доћи жели? Је смо ли још под зликовачком турском или под цивилизованом управом? Је ли овако лична безбедност осигурана? Љубопитљиви смо, да ли ће се биљежник, који је сваке хвале вредан и заслужан гледе овог чина надлежној власти потужити или не.

Оволико за сада о неуредностима код нас а првом приликом још и више шта[illegible]

Протест Бугара.

Бугари из јужне Бугарске [illegible] источне Румелије предали су овај протест европској комисији.

Бугари радо допуштају да су делегати Европе надахнути жељом, да унапреде благостање Румелије, хотећи дати овој провинцији нововеке уредбе. Али земља неможе се одрећи вере, да ће доброхотне уредбе остати бесплодне усљед неспособности и злохотње управних органа, којим ће се извршење тих уредаба поверити. По установама берлинског уговора, мора ће чиновници, којима ће се поверити управа, захвалити за своје именовање султану, те ће непосредно од њега зависити. Дуга и жалостна искуства прошлости више него довољно показала су становништву источне Румелије, шта имаде држати до таквих чиновника, колико вреди њихова управна способност и како је велика њихова добра воља.

Танзимат (Хатишериф) од 1839. и хати-хумајум од 1856. јамчили су са свом сигурношћу хришћанима тако добре уредбе, да кад би се лојално у живот увеле, сигурно би одвеле народ на стазу напретка, али органи портини нити су могли нити су хтели ове реформе извести и старе муке народа трајале су и даље. Бугари после свега тога немају се ничему надати од такове управе, која им се даје из Цариграда, и њихово стање [illegible] што је Европа допустила порти,

[illegible] спаше гвозденим нојевим [illegible] на тај начин задави. Она околност, да кланце Бугарске имаду посести само регуларне турске чете, недоказује још, да је тиме стање ствари промењено. Бугари спомињу само оне жалостне догађаје, које су створиле турске чете под заповедништвом Шефкет-паше, Абдулах-паше, Сулејман-паше и Хафиз-паше. Ови ђенерали имали су под заповедништвом само регуларне чете, а никакве башибозуке. Па се ипак догодило да су редифи и низами попалили цветне градове и села у Тракији. Изгледа, да у Јевропи заборављају, да између регуларних чета и башибозука нема никакве знатне разлике Пре него што се обуку у војничку униформу, Турци су башибозуци, а кад ислуже у војсци, постану опет башибозуци. Турци мисле увек једнако, били данас низами, сутра редифи, а прексутра башибезуци.

Јевропска комисија нема снаге, да штити народ од зулума турских војника, као што силе подписнице берлинског уговора од своје стране не би ни хтеле ни могле дати јамства, да ће Турска извести берлински уговор,

Племените намере, које су изложене у статуту израђене од јевропске комисије не ће управни органи разумети, па ће за то остати мртво слово. Турски званичници одстраниће све уредбе које ће Јевропа дати источној Румилији. Бугари дакле сматрају да су дужни, да протестују против дела берлинског конгреса, напосе против умишљаја да се устроји покрајина, која је прозвана Румилија и одлучили су сви, опирати се том устројству свим могућим средствима.

По свему што је горе речено могу господа комисари увидити, да је овај одпор својевољан и без ичијега туђега уплива. Комисија се умољава, нека буде уверена да је бугарски народ чврсто одлучио, да не ће ни под којим условом признати опет власт султанову.

Привремена правила

комисије за Босну и Херцеговину.

1. Пошто је заједничко министарство под своју одговорност примило управу над Босном и Херцеговином, постављена је у Бечу комисија савета ради. Комисија постоји из по једног делегата од три заједничка министарства (рата, финансије, спољних послова) и оба министарска председника.

2. Његово Величанство потврђује чланове комисије и њихове заступнике; председник је заступник министарства спољних послова.

3. Комисија држи сваке недеље по једну седницу, у случају потребе и више.

4. Комисији се поднашају све ствари, што се односе на Босну и Херцеговину, у колико се тичу заједничких министарства.

5. Извештаји о финансијским и војничким питањима доносиће заступници министарства финансије и рата, о свим осталим питањима заступник министарства спољних послова.

6. За засебне ствари има се одбор такође сазвати.

7. О седницама водиће се протокол.

8. Предлоге комисије решиће заједничко министарство.

9. Из комисије бираће се одбор да подноси ствари заједничким министарствима, које се њих тичу.

10. Тај одбор има да обавља текући посао.

11. Питања, о којима се комисија не може да сложи или која не спадају у њен делокруг, решаваће заједничко министарство.

Ђенерала Кауфмана и Афганистану.

„Њу-Јорк Хералд“ саопштава разговор, што га је заступник тога листа Џемс Гордон Бенек имао с руским ђенералом Кауфманом. Извештај је датован из Ташкенда под 2. јануаром и гласи:

„Приспео сам овамо у понедељник. Доручковао сам са ђенералом Кауфманом. У утокак сам присуствовао на опроштајном разговору између њега и четири изасланика емира афганском. Кауфман је одлучно изјавио, да цар неће никако да се меша у афганске ствари. Изасланици су одмах отишли, па ће се 15 јануара опет састати са емиром у Мазаришерифу. Тога дана сам ручао с Кауфманом. Ево шта сам се с њим разговарао у погледу афганског питања.

Питање: Рад сам да идем у Бабур. Хоћете ли ми помоћи, да тамо одем.

Одговор: Залуд ћете се трудити, Догађаји су за време вашега пута измакли. Емир је отишао из Кабула па је оставио свога сина да води преговоре с Енглезима.

Па је л' онда свршен рат?

Није, јер емир може дезавујисати оно, што син учини, премда је он још понајискренији од свих Азијата, с којима сам ја имао посла.

За што би он дезавујисао оно, што син његов учини?

За то, да опет настави рат, који је веома тежак за Енглезе -- јер је зими сувише хладно а лети сувише врућина. Успеси су до сад са свим ништави, јер су Енглези добили само тридесет миља земље, и то новцем, што су га дали горштацима, а та афганска племена подићи ће се првом приликом на њих.

Зар ви држите, да ће Енглези бити потучени?

Они су били већ неколико пута потучени, али су то прећутале њихове новине. Мени стижу вести из Кабула непосредно преко ђенерала Разгонова. Последње писмо на пр, што га овде видите каже, да су „у последњој мојој битци Енглези били победиоци само другог дана, а првог дана су са свим побијени“. Ту чињеницу прећутале су енглеске новине.

Како је то, да су Енглези првог дана били потучени, а други дан да су победили?

То је због рђаве војничке управе. Емир је раштркао своју војску за то, да је има свуда; с тога дакле, није била нигде јака сила. Тако су се Енглези у последњим бојевима имали да боре са 16 батаљона једном приликом само против 4 афганска батаљона, а другом приликом против 5, и Енглези би првог дана били потучени, да није војска била раштркана и да је емир, који је имао 90 батаљона на расположењу, добио одмах поткрепљења; и енглески губитци постали би правом погибијом. То је несрећа за Афганце. Они су изврсни војници, али немају добру команду.

По Јевропи се говори, да Афганце предводе руски официри?

Чуо сам и ја о том, кад је лорд Лофтус рекао у петроградској канцеларији, да је „Журнал де Кабул“ јавио за долазак мога ађутанта. На то сам одговорио да сам дуго био с емиром у свези преко једног тамошњег коњаника, а кабулски лист је то погрешно схватио као да је то „мој ађутант“.

Али да се вратимо на рат: какво је сад стање ствари?

Емир је оставио свога сина у Кабулу, па се повукао 450 миља пут севера до Мазаришерифа, баш до наше границе. Последње писмо од њега 9. јавља, да ће за који дан оставити Кабул. У Мазаришериф стићиће по свој прилици 31. а обећао је да ће одмах овамо писати. Његове намере ћу можда 15. сазнати, па бих вам световао да одложите ваш пут, те ћете за извесно знати где ће бити емир. Тим одлагањем нећете ништа изгубити јер ћете све догађаје у Афганистану дознати од ђенерала Разгонова, који је морао чекати тамо, док се афгански посланик бавио у Ташкенду. Разгонов је био готово као заробљен, па и сад још не знам, да л ће му се дати дозвола да се врати, ма што је емир отишао из Кабула. Афганци су веома осетљиви и нису ради да им ко гледи њихову погибију. Можда ће вас зло прихватити а можда и затворити. Ко би знао кад би сте се онда смели вратити? Јевропски уплив нема само више моћи, особито, као што сам мало час рекао кад се Русија неће мешати у афганску ствар. Признајем да ми је то била веома мучна задаћа.

Питање: Данас ће отићи посланство, што је дошло да вас моли за помоћ; ја бих пошао с њим.

Одговор: Ја сам мислио на то за време конференције; али кад сам видио како је примљан од тих изасланика мој одговор, одустао сам од те идеје, те вам изјављујем, да у интересу вашега листа сматрам за своју дужност, да вам спречим пут. Ваша мисија вам неће хаснити, јер нећете моћи писати вашем листу.

Питање: Дакле из свега излази, да су Афганци потучени, али Енглези, ма да су победили, неће продрети даље.

Одговор: Неће, ради тога, да их не постигну онакве катастрофе, као оно године 1842.

Питање: А ако Афганци повреде уговор, што га је углавио Јакуб-кан, шта ће онда бити?

Одговор: Ништа; јер ако емир опет отпочне рат, кога ће Енглези тешко моћи или никако неће моћи водити, то се они неће користити ни толико, колико сад, на име — неће баш ништа добити“.

Бизмарк ограничава посланичку слободу.

Бизмарк, немачки канцелар, поднео немачком државном сабору законску основу о томе, како и кад може сабор да казни своје чланове т. ј. посланике. Та законска основа, која веома ограничава слободу посланичку, гласи:

§. 1. Сабор има власт да казни своје чланове.

§. 2. Казну ће вршити један одбор, који се састоји из председника, оба подпредседника и 10 чланова. Последња десеторица бирају се одмах после избора председника, и то у почетку саборске сесије а на цело време трајања те сесије.

§. 3. Казни, што их тај одбор може да одреди по мери преступа, ово су:

1. Укор пред сакупљеним сабором;

2. Обвеза, да се моли за опроштај пред сакупљеним сабором, и то у форми, коју одбор пропише за тај случај;

3. Искључење са сабора за неко извесно време. То време може да се протегне и до краја саборског периода, може с тим уједно да изгуби и право да и на даље буде биран на сабор.

Одлука о губљењу права изборног може се изрећи и онда, кад ко није више члан сабора.

§. 4. Ако преступ садржи у себи чин, који се казни по одредбама обичног казненог права; то сабор по предлогу одбора, и поред одређене казни, па ма члан не спадао више у сабор, може закључити, да се исти преда казненом суду.

§. 5. Ако сабор закључи да се ко преда казненом суду, то престају за тај случај важити прописи чланка 30 и 31 државног устава.

§. 6. Ако се казна (§. 3.) изрече због каквог израза или због садржине каквог говора, онда се може закратити и то, да се тај израз или цео говор или дотично место из говора изостави из стенографског извештаја. У том случају забрањено је и штампање таквог израза или говора.

§. 7. Одбор [illegible] ради, кад

1. Председник то нареди, или

2. кад бар 20 чланова саборских то предложе.

Наређење председниково или предлог чланова саборских мора се учинити за три дана.

§. 8 Одбор расправља и одлучује под руководењем председника, или подпредседника, а ако је он препречен уз најмање седам одборника.

Поступак одборски удесиће се пословником, што ће га одбор израдити и сабору на одобрење поднети.

§. 9. Одбор има право коначно да решава. Али ако решење гласи на искључење из сабора (§. 3. бр. 3.), то може онај, што је искључен, за осам дана после обнародовања, писмено апеловати на сабор.

§. 10. Председник има права, да недостојне изразе чланова преходно искључи из стенографског извештаја, као и да забрани предходно обнародовање штампом.

Таква наредба престаје важити, ако због дотичног израза за три дана не нареди или не предложи пресуда одбора (§. 7.)

§. 11. Ко узради против забране у §. 6., као и против предходне наредбе председникове, у §. 10 означене, казни се затвором од три недеље до три месеца дана, у колико не би по мери садржине обнародованог предмета тежа казна била одређена.

§. 12. Предмети, што су предани одбору, а нису при крају сесије решени, прелазе на одбор од идуће саборске сесије, и то у оном стању, у ком се налазе.

Привремени делокруг предстојника земаљске владе у Босни и Херцеговини.

§. 1. На челу цивилне управе Босне и Херцеговине стоји предстојник земаљске владе, који је подређен министарству заједничких послова.

Он води послове земаљске владе установљује њезино унутарње уређење.

§. 2. Предстојник земаљске владе води врховну редарствену власт у земљи и издаје сходне мере да се оздржи мир, ред и сигурност; он ће без оклевања јављати све важније догађаје заједничком министарству, те истому вазда достављати податке, да буде имало преглед о стању земље.

Особито се предаје предстојнику земаљске владе надзор над штампом и над обртним подузећима, који су с њом у савезу, надзор над друштвима, над јавним састанцима и над представама.

Он издаје дозволе и концесије за све с тим у свези стојеће подхвате и чине.

Под посебном његовом управом стоје ствари, које се тичу путујућих и странаца.

§. 3. Предстојник земаљске владе има у свим управним струкама надзирати, да се одржавају прописана му начела владања, да се врше законите установе и прописи, те да једнодушно и ревносно уређују сви владини органи.

Он се има бринути, да се одобрени прорачун непрекорачи.

Он надзире уређење свих области и судова, врши дисциплинарну власт (по прописи, што ће се издати) над чиновници и службеници земаљске владе и почињених области и судова.

§. 4. Попуњавање места с платом, која није већа од 1200 фор. на годину, пристоји код свих управних области и уреда, и код судова предстојнику земаљске владе.

О поделивању свих осталих места ставља предлоге. Он дозвољује промене службених места, допусте, предујмове на плате и награде по установама, које ће се углавити у оквиру одобреног прорачуна.

ЛИСТАК.

ЦАРЕВ ГЛАСНИК.

ОД МОСКВЕ ДО ИРКУЦКА.

Роман у две књиге од Јулија Верна.

Превео Сава Петровић.

ГЛАВА ПРВА

Светковина у „новој палати.“

(Наставак.)

Тај човек, висока раста, пријатна лица, мирне физиогномије, али по каткад брижна чела, ишао је с осмехом на лицу, од једне групе до друге. Говорио је мало, и није ка'нда обраћао пажње своје ни веселим разговорима млађег света, ни озбиљнијим речима својих највиших чиновника или чланова дипломатског тела који су на његовом двору заступали главније државе јевропске. Двојица или тројица од тих видовитих политичара — а то су рођени физиогномичари — опазили су на лицу високог им домаћина неке знаке немира; они нису знали шта је узрок томе немиру душевном, али нису ни марили да га сазнаду. Али свакако — о том није било сумње — није хтео официр гардијских ловаца својим тајнама никако да квари светковинско весеље, па по што је он још и један од оних ретких владалаца, кога слушају — па и у мислима — читави народи, то се ни за часак није прекидала забава ни игранка.

Међу тим је ђенерал Кисов чекао, да му официр, коме је предао брзојав из Томска, каже да се удали. Али гардијски официр је једнако ћутао. Он је примио лист, прочитао га је, па се замислио. На челу му се купило све више бора. И нехотице машио се руком за балчак од мача, али је опет подигао руку, па је њоме покрио очи. Чинило се као да му смета силна светлост, те тражи мало засенка, да боље може прибрати свој дух.

„Дакле ми — поче он опет, по што је одвео ђенерала Кисова до неког прозора — дакле ми од јуче не стојимо више у свези са великим кнезом?

— Свеза је прекинута, ваше величанство. Бојати се још, да за који дан неће депеше моћи прећи ни преко границе Сибирије.

— А је л' војска у амурској области и у Трансбајкалији добила налог, да одмах пође у Иркуцк?

— Тај налог саопштен је последњим телеграмом, који се још могао отправити преко бајкалског језера.

— Али стојимо ли у саобраћају са окрузима јенисејским, омским, семипалатинским и тоболским, од како је непријатељ упао у Сибирију?

— Јест, господару, с тим окрузима стојимо доиста у саобраћају. Донде допиру наше депеше. За сад смо сигурни да Татари до овога часа нису прешли реке Иртиш и Оби.

— А о издајици Ивану Огареву није се даље ништа чуло?

— Није, одговори ђенерал Кисов; управитељ полиције не зна да каже, је ли прешао преко границе или није.

— Нека се одмах пошље налог да се за њим води потера у Нижњем-Новгороду, Перму, Јекатеринбургу, Касимову, Ћумену, Ихиму, Омску, Еламску, Келивану, Томску, и у опште у свима местима, с којима смо још у телеграфској свези.

— Заповести вашег величанства извршиће се неодложно — одговори ђенерао.

— Ником ни речце о свему овом!“

Ђенерал се поклони своме владаоцу ћутке са највећим страхопоштовањем и понизношћу, па оде мирно међу госте као да није ништа ни било, али се на брзо уклони из дворане. Његов одлазак није ником ни пао у очи.

Гардијски официр остао је још мало замишљено на свом месту, па се опет врати друштву. Кад је приступио неким дипломатама и војничким часницима, било му је лице опет са свим мирно као и пре.

Али важне оне речи, што се мало час зборише, нису биле баш тако непознате, као што је мислио гардијски официр и ђенерао Кисов. Није се истина говорило о том званично, па ни полузванично, јер се није ни смено сад још о том зборити, али су многи људи, што су на високим положајима, добили мање или више поуздане вести о догађајима, што су се збивали ван границе.

Што се само тек из чувења знало, о том се није нико ни разговарао, па ни чланови дипломације међу собом. Али два госта, што су били на тој забави, а нису имали ни униформе нити другог каквог одличија, разговарали су се шапатом о тој ствари, те се чинило да имају о свему веома тачних извештаја.

Али како и којим су путем и [illegible]ом знала та два обична самртна човека оно, што су други, па и сами људи од уплива, тек слутили? — Нико то не би умео казати. Јесу л' имали пророчка дара, да напред осећају и предвиђају шта ће се догодити? Јесу ли имали још и шесто чуло, којим су били кадри да виде чак и ван ограниченог видокруга, докле не допире човечије око? Или су зар умели намирисати и најтајније новости? Или им се зар природа са свим изменила од дубоко укорењене навике, да живе од извештаја и обавештаја? Готово да човек верује у то.

Оба та човека, један Енглез, а други Француз, били су високи, сувоњави људи. Француз био је црномањаст као оно јужњаци из топле Провансе, — а Енглез црвен као какав џентлмен из Ленкешира. Одмерени, хладни, флегматични Англо-Норманац, који је штедио и покрете и речи, говорио је ка'нда само онда, кад му се покрене нека унутарња жица. Живахни, нагли Гало-Роман пак говорио је у исто доба и устима и очима и рукама, и чинило се да на двадесет начина исказује своје мисли; његов друг био је кадар да то чини само једним начином, а тај начин налазио се стереотипно у његовом мозгу.

Те физичке разлике могле су површног посматрача лако да преваре, али физиогномичар, који би из ближе познавао обе те личности, свео би за цело физиолошку опреку, што их је карактерисала, у ове речи: да је Француз „сав око“, а Енглез „сав ухо.“ (Наставиће се.)

§. 5. Предстојник земаљске владе намешта по добивеним упутствима онакова поверенства поузданика, која имаду бити уз области за становите сврхе као саветујући или извађајући органи, и надзире њихове послове.

§. 6. Предстојник земаљске владе има право стављати заједничком министарству из властите иницијативе предлоге о свим предметима цивилне управе.

§. 7. Предстојник земаљске владе управља ће своја извешћа председнику и заједничком министарском већу.

На надпису има се додати: „Поверенству за ствари Босне и Херцеговине у министарству спољних послова.“

§. 8. У свима стварима које се тичу Босне и Херцеговине напрама суседним земљама, изузев земље монархије, те с тога спадају под делокруг министарства извањских послова, посредује предстојник земље само по упутствима, које добије од министра спољних послова.

§. 9. Земаљски предстојник води управу по „земаљској влади у Босни и Херцеговини“, која има седиште у Сарајеву.

Земаљска је влада у ствари, које спадају под њезин делокруг, врховна управна област те одлучује као задња молба у земљи, у колико није иначе установљено.

Земаљској влади надлежи приправљање законитих установа и прописа о пословима, који спадају на њезин делокруг. Предстојник земаљске владе предлагаће те основе са својим мнењем заједничком министарству на одобрење.

§. 10. Земаљска влада састоји се из три одела.

I. одела за унутарњу управу;

II. одела за правосуђе;

III. одела за финансијалне послове.

Предстојник земаљске владе дели агенде сваког владина одела по свом расуђењу у становите посебне скупштине. Сваки одел носи име: „Одел земаљске владе у Босни и Херцеговини“ уз ознаку своје надлежности.

§. 11. Одел земаљске владе за унутарње послове оправља све оне агенде, које се тичу унутарње управе земље а неспадају у надлежност другога којега одела а наиме:

1. Суделовање код послова обскрбе, препрега, уконачивања итд. за ц. кр. војску и за војнички уређене заводе сигурности, и код других подавања и војничке сврхе.

2. Обавља све струке службене сигурности (§. 2.), равна све послове и раби војнички уређене заводе, одређене на одржавање јавне сигурности, у колико то непристоји војничким областима.

3. Обавља здравствене послове, управља болницама и т. д.

4. Послове о приватним закладама и заводима човечности, те надзире, како управљају са својим иметком.

5. Управља ствама о трговини, обрту и о праву на води, мером и вагом.

6. Управља грађевином и надзире јавне комуникације.

7. Управља предмети земаљске културе (ветеринарством, рибарењем, ловским и шумским редарством и т. д.

8. Ствама разних верозаконских задруга и управљањем с њиховим иметком.

9. Читавим школством и одгајањем.

10. Обћинским стварма, ствама о служинчади и јавном раштву.

11. Домовинством, усељивањем и изселивањем и т. д.

12. Земаљском статистиком, бројањем пучанства и при ављивањем.

§. 12. Међу послове владина одела за правосуђе спада:

1. Административна управа свега правосуђа скупа са казнионами.

2. Брига, да судови непрекидно и законито врше правосуђе.

3. Предлагање помиловања.

4. Сакупљање, састављање и издавање закона и наредаба.

§. 13. Међу послове владина одела за финанцијалне ствари спада;

1. Састављање годишњега прорачуна редовитих и изванредних доходака и издатака свих струка службе у земљи.

Годишњи прорачунима се за времена предложити на испитивање заједничкому министарству, које ће то након споразумљења са обадва министра-председника подастрти Његовом Величанству на превишње одобрење.

2. Надзирање управљања с новци и вођење рачуна у свима службеним струкама у земљи, затим састављање упорабни изказа и коначни закључака, који се имаду предлагати заједничкому министарству.

3. Управљање и надзор државнога иметка, сви државни приходи и евентуалне јавне закладе.

4. Управљање са целим посредним и непосредним порезом и подавањи са царинама и државним монополима.

5. Уређење и осигурање поступања с новци код свију државни благајна.

6. Рударске и поштарске и ствари брзојава.

7. Међу [illegible] у смислу горњи у[illegible] [illegible] заједничкому [illegible] [illegible] свакојатним.

[illegible] у равнодејању с државним [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Дозвољивање продаје, изнајмљивања и обтерећивања државнога иметка, и врховни надзор о управљању с истим.

Установљивање врсте, величине и начина побирања свих пореза и царина.

Подељивање концесија за жељезничка, паробродарска и возарска подузећа, за ровишта и рударске подхвате, те за вересијске заводе и акцијонарна друштва сваке врсте.

Све ствари о монополу и све трговачко-политичке ствари.

Све ствари, које се тичу уређења одношаја између властела и најамника, предмети о насељивању сервитути на државне земље и употребљивање пусти земљишта.

Установљивање ствари о црквени и самостански добара и о добрих џамија (вакуф), као што и врховни надзор над управљањем с њиховим иметком, те одлучивење о сувислих с тим наследних правих и ошастности.

Уређење новчарства, мере и ваге.

Код решавања питања, која се тичу горе наведених предмета, поступа ће заједничко министарство након договора са обадве владе.

(Наставиће се.)

ДОПИСИ.

(Ј. В.) **Карловци** 2, јануара 1879. (На карловачкој ђимназијској беседи.) Није баш најобичнија појава, што су карловачке ђимназисте о новој години приредили беседу. Прошло је већ неколико година, како онде тога није било. Био сам веома радознао, како ће испасти ђачка беседа у српскоме сиону. Мене у опће занимају таке прилике. Писам се убојао од леда и зимњега пута, а да не одем на тај дан до Карловаца. Што сам на беседи чуо и видио, изнећу у кратко на јавност, да не би беседа може бити останула без икаква одјека.

Ученици гимназије карловачке приредише о новој години беседу у корист својим сиромашним ученицима. Без сумње, да је цел приређења врло племенита. Желити би било, да би се чешће још приређивале забаве на таке цели.

Почетак је био заказан у ½8 часова у вече. Ја сам са своје стране похитао да не одоцним. Отишао сам још у 7 часова, те морадох на почетак чекати до 8 часова. Као што је већ свугде у моди, тако је и у Карловци, да госпе и госпођице долазе тек на по сата после заказанога почетка. Наравно, онда су интересантније.

Мени за тај један сат није било дуго време. Посматрао сам свет, што је мало по мало долазио на беседу. Разгледао сам и декорације по „саборској дворани“, у којој је беседа приређена била. Признајем, да је уврас са свим укусан био.

Пред 8 часова, заори се громко „живио“. Владика Анђелић улазио је у тај пар у дворану. Да сам тако шта чуо у Новоме Саду, ја бих помислио, па чешће се збива, да се коме виче данас „осана“ а већ сутра „распни га,“ и обратно, — али Карловчанима се писам чудио. Они су већ свикли, да у владикама и патријарсима гледају православље, те не ће да буду нелојални према својим духовним поглавицама.

До 8 часова била је већ дупком пуна и онако доста малена саборска дворана. Са стране је слабо ко дошао. Пре почетка прочитан је још брзојаван поздрав српске ђимназијске омладине у Новом Саду. На то се с нова заори „живили.“ На кратко за тим отпоче први део беседе.

Да рекнем коју о првоме делу.

Први део је отпочет са песмом Ђ. Јакшића „Богови силни.“ Певао је мешовит лик ђимназијски под управом г. Деспотовића. Публици се и песма и певање допало. Г. Деспотовић на сваки начин да заслужује особиту хвалу, што се неуморно труди око ђачког певачког друштва, без икакве своје користи. Почетак је сваки тежак. Строжији критичар много би што-шта замерио. Рекао би н. пр. да је кор слаб, да се скоро и не чује глас „бас“, услед чега се на некојих мести чује мала дисхармонија, да се нарочито није пазило на таktове у певању, — и ту би строг критичар имао потпуно право. Ми ћемо мало и кроз прсте гледати певачима почетницима.

Иза прве песме читао је ђимназиста Ст. Стевановић народну песму: „Сенковић Иво и бег од Рибника“, напоменув у кратко важност и значај наших народних песама. И та је тема била са свим умесна за српску беседу. Публика се са „живио“ одазвала и Стевановићу на његовом добром читању.

На реду је била песма „Градић бели“ од Лисинскога. Певао је лик ђимназијски. Горња примедба важи и за ову песму.

После те песме свирале су на гласовиру гђце Савета Чакићева и Соф. Димитријевићева увод у оперу „Dichter und Bauer“. И њима припада свака хвала, што су својом вештом свирком онако пријатно занимале публику. Публика их је обдарила лепим букетима а ђимназијска омладина венцима.

За свирком је била на реду декламација. Декламовао је ђимназиста П. Илић Змајеву баладу „Гусларева смрт“. Декламацији Илићевој могло би се доста замерити. Осим тога, што на некојих мести није ударао гласом како би требало, да тако песма добије још потпунија изражаја, — нарочито му је била погрешна [illegible] [illegible] рана и за тлумца. Мало[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [

том редарствене прописе то остављам читаоцима на пресуду.

После једног сахата позове г. градоначелник мене и г. М. Г. последњи је моро у ходнику чекати док сам ја из уста г. градоначелника пред великим бележником ово устмено решење саслушао: Узимам на знање вашу пријаву, ал вам забрањујем скупљати чланове за српско народно позориште и за 24 сахата морате се из Земуна удалити и т. д. Ја га послушам и одем из Земуна у Панчево. Трећи дан се вратим из Панчева опет у Земун, ал не да питам г. градоначелника, којим је поводом мени забрањено уписивати чланове за српско народно позориште, већ баш зато што је г. градоначелник захтевао, да кад будем преко Земуна у Нови Сад кући ишао да му се имам пријавити и покажем легализират пасош, да сам заиста у Панчеву био, те тако добијем дозволу, да могу поново 24. сахата у Земуну се задржавати, док кола за Нови Сад ненађем. Оволико у хатар праве истине.

У Новом Саду 4. (16.) јануара 1879.

Коркел Јовановић.

— Због празника „Богојављења“ изићи ће идући број „Заставе“ у уторак 9. јан.

ТЕЛЕГРАМ „ЗАСТАВИ.“

При закључку листа приспео.

ЗАГРЕБ 4. јануара. Јуче и данас продужена саборска расправа, при којој од Срба учествовали, Рогулић, Поповић, Ђорђевић и Ђурђевић известилац сабора. Избор товарнички и вуковарски забачен.

НОВИЈЕ.

— Из Беча јавља „П. Л.“ да је Његово Величанство потписало биљет, по ком одступа министарство Ауерспергово, али, да још није публикован. Ко ће бити на место досадањег министарства, не зна се, али се држи, да је Хофман добио налог, да склопи кабинет.

— Из Беча јавља „П. Л.“ да је закон о земаљској управи у Босни и Херцеговини примљен. Из њега се види, да је само привремен, јер говори само о војничкој окупацији; устреба ли у управи и других средстава, то ће се тамошња влада обратити на земаљска заступништва.

— У Русији је заиста, као што „П. Л.“ јавља, избила азијска куга. Њу су констатовали лекар царев Здекауер и славни проф. Боткин. Кугу је увукао козак, долазећи из Азије у своју станицу Ветљанку, у махрами, коју даде својој млади. За неколико дана умре му млада и пет других чланова њене породице. — Влада се руска већ постарала, да се куга бар ограничи на та места, те је повукла кордон од козачке станице Самјановске дуж обале Волге до Батајевског; код Сарепте, Отраде и Царицина подигнуте су станице кордонске.

— Из Граца се јавља, да ће Чеси зацело ући у државно веће.

— Из Дубровника јавља „П. Л.“, да је кнез Никола телеграфски јавио Порти, да неће бити у стању, да задржи своје Црногорце, ако се брзо не преда Подгорица.

— Из Сарајева јавља „Б. К.“, да мухамедански депутирци најотлучније поричу, да су они рекли у Загребу, да су жељни, да се Босна дода Хрватској, као што им је с неке стране наметнуто. „Ми смо Бошњаци а не Хрвати“ рекоше, ми хоћемо слоге с нашим земљацима а не раздора, као што хоће неки и неки.“

— Из Цариграда се јавља, да ће Порта и Аустро-Угарска отпочети вођање о Новом Пазару, чим се сврше договори с Русијом.

— Из Русчука се јавља, да ће се бугарско веће сјупити 18. а да ће 21. држати први састанак, на ком ће се предложити, да се цару руском преда адреса у име бугарског народа за ослобођење.

ОДБОР

за издавање дела и за старање о породици покојног Ђуре Јакшића.

Фотографисане слике пок. Ђуре Јакшића, српскога песника могу се добити:

У **Београду**: у књижницама В. Валожића, Ј. Пурића и у дуванџиница браће Таушановића, на позоришној пијаци.
„ **Новом Саду**: у уредништву „Јавора“.
„ **Панчеву**: у књижница браће Јовановића.
„ **Земуну**: код г. Грабовачког.
„ **Карловцима**: код г. Косте Павловића, трговца
„ **Шапцу**: код г. Паје Куртовића, пивара.
„ **Пожаревцу**: код г. Чед. Поповића, управника земљоделске школе.
„ **Смедереву**: код г. Јов. Митровића, професора
„ **Јагодини**: код г. Васе Дамића, предавача.
„ **Зајечару**: код г. др. Стевана Мачаја.
„ **Неготину**: код г. Живојина Симића, суплента.
„ **Паланци**: код г. Стев. Грачаревића.

Слике су израђене у два формата, у обичноме формату вазатних карата, и у већем, кабинетском, висине 20 а ширине 15 сантиметара.

Сав част доходак намењен је Фонду за издржавање породице Јакшићеве.

Отправљањем слика управља касир одборски, г. К. Таушановић.

Испод сваке слике биће штампан потпис кад је родио и кад је умро покојни Ђ. Јакшић. Ово се напомиње публици, да има на уму, ако би ко случајно почео продавати из шпекулације слике Ђурине.

Цена је већима 4 динара а мањима 1 динар.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

СТАРМАЛИ

јавља својим пријатељима и непријатељима, да се одлучио и даље живети. Живот му је у толико сигурнији, што у берлинском уговору нема о њему ни спомена. Гаранција његовог опстанка лежи већ у томе, што није везан ни за гр. Андрашија ни за Тису. Програм му је:

Како знамо, тако дамо;
Док смо живи да се отимамо.

Уредништво.

А ми с наше стране јављамо, да ће „Стармали“ од сада излазити три пута у месецу, сваких десет дана на целом табаку дојакошњег формата, а доносиће **у сваком другом броју редовно** по једну велику слику. Одзове ли се публика боље, доносиће у сваком броју илустрацију.

„Стармали“ ће и даље уређивати и на њему стално као и до сада радити Змај-Јован Јовановић, уз сарадњу Абуказема; дакле неће бити никакве промене уредакцији.

Уз знатно повећане трошкове за поштарину и експедицију, не повишујемо цену листу, него остављамо досадању цену, надајући се, да ће наша поштована читалачка публика накнадити ове увећане издатке наше тиме, што ће се многобројно са свију страна одазвати претплатом на „Стармалог.“

Цена је „**Стармалом**“ дојакошња:

за Аустро-Угарску		за Србију, Босну и Херцегов.	
на целу годину	— 4 ф.	на целу годину	— 50 гр.
„ пола „	— 2 ф.	„ пола „	— 25 „
„ четврт „	— 1 ф.	„ четврт „	— 13 „

За Србију претплату ваља слати књижари В. Валожића у Београд, а из свију осталих земаља на **Штампарију А. Пајевића** у Н. Сад.

Позив на претплату.

Са новим летом 1879. почеће на ново да излази на Цетињу

„Глас Црногорца“

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Лист је овај престао био излазити 1. октобра 1877, а сада се ево на ново покреће.

Пријатељи Црне Горе и околнијех покрајина, који су ради сазнавати шта се овдје збива и како се овдје мисли о нашијем народнијем стварма, позивају се овијем учтиво, да се на тај лист претплате.

„Глас Црногорца“ излазиће суботом на цијелом табаку, а цијена му је за Аустро-Угарску:

На годину — — — — 6 фор.
На по године — — — 3 „
На три мјесеца — — — 1 „ 50 н.

Толика му је цијена и за **Босну и Херцеговину**.

За Србију, Румунску и Бугарску на годину 7 фор. а. вр.

За Америку 10 фор. а. вр. годишње.

☞ Претплатница из Аустро-Угарске (и Босне с Херцеговином) нека се претплаћују поштанском упутницом управљеном на г. Петра Рамадановића у Котор. Иначе плаћеним писмом с приложеном претплатом управо на администрацију „Гласа Црногорца“ на Цетиње.

Цетиње, 24. децембра 1878.

Управа
„Гласа Црногорца.“

ПЕСМЕ
Душана Рогића

ушле су у штампу и биће готове и разаслаће се свима претплатницима почетком месеца фебруара.

Књига ће имати 8 штампаних табака.

Ону господу претплатнике, који до сад претплату нису послали, умољавам. нека се с претплатом пожуре.

Ко се још жели претплатити, нека пошаље новце на адресу: Petar Peleš, trgovac u Zagrebu (Ulica Nr. 22.)

Цена је књизи 65 нов.

Скупљачи претплате добијају једанаесту књигу на дар.

У Загребу 28. дец. 1878.

ДУШАН РОГИЋ

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Недељни ред позоришних представа.)

У суботу 6. јануара. „**Стари бака и његов син хусар.**“ Позоришна игра у 3 чина, с певањем од Ј. Сигетија, за српску позорницу прерадили Ј. Ђорђевић и Л. Илић.

У недељу 7. јануара. „**Низ бисере.**“ Позоришна игра у 2 чина, с певањем, од К. Холтаја, превео С. Д. К.

У уторак 9. јануара: „**Ромео и Јулија**“. Трагедија у 5 чинова, од В. Шекспира, с енглеског превео др. Лаза Костић, за српску позорницу удесио А. Хаџић. —

У четвртак 11. јануара први пут: „**Драги ујак**“. Шала у 4 чина, написао Рудолф Кнајзел, с немачког превео П. Ј. Мостић.

У суботу 13. јануара: „**Последње љубавно писмо**“. Шаљива игра у 3 чина, написао В. Сарду.

Курс бечке берзе 4. (16.) јануара.

Сребро — — — — — — — — — —	100.—
Ц. вр. дукати — — — — — — — — —	5.53
Наполеондори — — — — — — — — —	9.33
Немачке марке — — — — — — — — —	57.67

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На једно упражњено стипендијско место из закладе др. Ђорђа Пантелијића овим се стечај отвара.

Годишња стипендија износи 210 фор. а. вр, а може је добити сваки ученик, Србин, на вишој гимназији, реалци или универзитету.

Просители имају своје молбенице снабдевене са крштеним писмом, сведочбом последњег школског течаја, лекарском сведочбом о стању здравља, сведочбом сиромаштва и сведочбом управе оне учионе на којој се налази, да је као редован ученик уписан, најдаље до свршетка јануара 1879. подписаном одбору поднети.

Просители, који доставерно докажу, да су у крвном сродству са завештаоцем, имају првенство.

Из седнице црквеног одбора у Земуну 20. децембра 1878 држане.

У име одбора:

СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ, перовођа. ИГЊАТ КАСИТЕВИЋ, подпредседник.

3—3

СТЕЧАЈ.

Саборски одбор закључио је, да се у Карловцима подигне нова патријарше на резиденција, и одредио је на ту зграду 150.000 фор. из односнога фонда.

Ради сачињења нужног предпацрта, главног плана и предрачуна трошкова као и детаљних планова и предрачуна трошкова свега здања расписује се овим од стране саборског одбора стечај уз сљедеће одредбе:

1.) За I. т. ј. онај план, који се као најбољи и најделисходнији од саборског одбора усвоји, издаће се дотичном конкуренту награда од једне хиљаде (1000) фор.; за II. план награда од пет стотина (500) фор., а за III. награда од три стотине (300) фор. Остали планови, ако их т. ј. буде више од три, неће се наградити.

2.) Награде те досудиће саборски одбор по саслушању стручњака, које ће он позвати, да поднесене планове и предрачуне оцене.

3. Награде те иду за све нужне планове и предрачуне, и тако се детаљни планови и предрачуни неће засебно наградити.

4.) Нацрти, планови и предрачуни имају се поднети саборском одбору у Карловцима до 30. априла 1879.

Литографисан ситуациони план и програм просторија приноситаће се од писарне саборског одбора на захтев сваком, ко конкурирати жели.

У Карловцима 1. јануара 1879.

ПРОКОПИЈЕ ИВАЧКОВИЋ,
патријарх.

3—3

Најновије балске хаљине и тарлетане по чудновато јефтиној цени код **С. Цвибаха и Крона** у Новоме Саду. 2—3

ОГЛАС.

Услед предлога цес. краљ. котарског уреда у Митровици благоизволело је вис. цес. краљ. главно заповедништво у Загребу са наредбом од 30. новембра 1878. одел. нутар, број 2064. одобрити одржавање двајух годишњих сајмова (вашара) у месту Хртковци котара митровачког у Срему и то сваке године, један на дан 2. фебруара по рим. кал. (21. јануара по гр. ист.) а други на дан 29. (17.) јунија, који три дана трају. Ови се дани као сабат означују, дочим ће се вашар увек почети и то први на дан 31. (19.) јануара, а други 27. (15) јунија.

Подједно се оглашује да ће се први вашар одржавати, и то започеће дана 31. (19.) јануара а завршити (сабат 2. фебруара 21, јануара 1879.)

Обћински уред.

У Хртковци дана 31. децембра 1878.

3—3 **Мартин Лос.**

Рјешењем вис. кр. зем. владе од 11. децембра т. г. бр. 23643 подељено је мјестној обћини Черевић дозвола држања двајух годишњих сајмова и то: на дане 17. јануара и 24. јула сваке године, — и то: два предидућа дана, сајам са марвом, и на речени дан сајам са разном робом — и одпочиње одма у години 1879.

Обћ. поглаварство.

У Черевићу 28. децембра 1878.

Начелник
Митровић

2—2

Лекарна „код св. Леополда“ у Бечу

Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse,

Philipp Neustein,

препоручује п. т. публици низ правих лекова који сваком приликом као лек свој успех показаше. Хиљаде сведочби леже на угледу.

Умољава се П. Т. публика да само оне предмете за праве сматра на којима наша фирма стоји.

НАЈПОТАЈНОВЕ УШЕЋЕРИСАНЕ ПИЛУЛЕ ЗА ЧИШЋЕЊЕ КРВИ СВ. ЈЕЛИСАВЕТЕ нешкодљиве, чисте крв, помажу понајвише код утробних болова, променљивих грозница, прособоље, подкожни и очни болова, код деце и жена, код тврде столице која је једино врело многих болести. Ова је пилула најодличнија и најбољи производ ове струке. 1 свежањ, 8 кутија садржавајући 120 пилула, кошта 1 ф. по једина кутија 15 н.

Исте су са частном сведочбом двор. саветника проф. Пита признане.

Beaume Girome, особито средство против назеба, 60 новч.

Dr. Callmana боја за косу, сасвим нешкодљива овим средством добивају седе длаке своју боју (црно, смеђе, плаво.) Кошта фор. 3.—

ИСТОЧНИ ПРАШАК за женске, даје лицу глаткоћу, финоћу и мекоћу (бело или ружичасто) 1 ф. и по 50 н.

ЕЛЕКТРО-МОТОРИЧКИ ОВРАТНИК због тешког излажења зуба код деце, са особитим успехом употребљивано 1 ф. 50 новч.

El Bénito једино средство против испадања косе и перут сасвим одстрањује 1 ф. 80 н.

Др. ФРЕМОНТА ПРЕПОДОБНИ ЛИКЕР најбоље средство за ојачање и оживљење тела, 2 ф.

Др. ШМИТА гуако-препарати:

ГУАКО-ФЛАСТЕР против рака, слабости костију и сваковрстни рана 3 ф,

ГУАКО-ТИНКТУРА против нечисте крви и катара у стомаку ф. 1.50, 2.50, 4.—

ГУАКО-МАСТ против свазог бола употребљује се фор. 3.—

ГУАКО-ЕСЕНЦИЈА против зубобоље и хрђавих зубу фор. 1.50.

ЦИГАРЕТЛЕ ОД СМРЧЕВИНЕ, најбоље средство за загушливе и просободне, 25 ком. 1 фор.

АРОМАТИЧАН ЛЕК ПРОТИВУ КОСТОБОЉЕ препоручује се сваком који од костобоље и реуматизма пате. 70 н.

Injection Cadelle лечи у најкраћем року капавицу (гонорија, бели тек) без сваке посљедице 1 ф. 60 н.

ЛЕК ПРОТИВ ГУШЕ, са најбољим успехом употребљује се против надутог врата 70 новч.

УМЈЕТНИЧКИ СОК, начињен од најбоље корења из Швајцарске. Ублажује одма сваки кашаљ и просободу. 70 н.

Kumis особито средство против рђавог варења, диаре, мршављења и слабости, цена по флаши 80 нов.

Menthin најбоље средство за стомак, утиша грчеве, употребљава се за зубобољу и устну воду, 50 нов.

Margaritte — бонбони за кашаљ. 30 нов.

Oreillon, употребљује се против увобоље, тешког слуха, зујања и т. д. 70 нов.

ОДОНТИН ЗУБНО ТЕСТО, и најцрњи зуби постану бели 70 новч.

Po-ho увожен из Кине ублажује и најжешће мигреге и главобољу, 1 фор.

Др. БАЈЕРА ПРАВИ ПУЛХЕРИН, најбоље средство против пега, даје лицу боју ружичасту и белу по 80 н. и 1 ф. 50 новч.

Royer-ова хемероидна маст, препоручује се свима који пате од хемороида. 1 ф. 60 н.

Salicil-antisuitin, најбоље средство против знојена ногу и руку 50 нов.

САЛИЦИЛ-САПУН, најбољи и најјефтинији сапун 25 н.

ШИРЕРОВЕ ПИЛУЛЕ ЗА ЗУБЕ, најбоље средство за шупље зубе 25 нов.

Storax Crême, чудновато делује против подкожни болести 25 нов.

ВЛИНЗОВА АРТИЈА, против кијавице, прсни назеба, вратобоље 1 ф. 20 н.

Др. ХАЈДЕРА ПРАШАК за зубе 35 н.

Сгуснуто швајцарско млеко по 55 новч. **Брашно за дену** од **Nestlé-а** по 90 новч. **Питатни прашак** дра **Gölisch-а** по 84 нов. **Анатеринска вода** за уста од **Popp-а** по 1 ф. 40 н. **Екстракт меса** од **Liebig-а** по 80 н ¼ фунте. **Тесто** за зубе од дра **Pfeffermann-а** по 1 ф. 25 н. **Резеде помада** од **Polt-а** по 1 ф 50 н. Ових ствари имаде увек свежи на стовариште. Велико стовариште парфимерија, сапуна, помада првих париских фирма. **Чоколаде** од Compagnie francaise од 60 нов. до 3 фор. фунте, прави **руски тој** по 1 фор. ¼ фунте. Стовариште свих могућих справа као: кристира, шприцаљки, бандажа и т. д. најјефтиније. Велико стовариште четава за зубе, белила и других предмета за тоалету.

Препоручујемо пошт. публици ушећерисане лекове као: Кинин, Копаива, Доверски прашак, гвожђе, рибиу маст, бромкали, јодкали, рабарбер, двострука сода вода, магнезија, по најјефтинијој цени.

Најпознатији специалитети фарманије и парфимерије француске, енглеске, американске, немачке, швајцарске и аустријске, налази се код нас на стовариште.

Имамо на стовариште и разашиљемо гратис ценовнике од света што спада у струку фарманије, парфимерије и тоалете од светске изложбе у Паризу 1878 год.

☞ Обраћамо особиту пажњу на књижицу: **Dr. Boil's Schönheits- und Gesundheitspflege** Цена 30 нов.

ПИВО које има у себи гвожђа, боље и здравије од свих препарата. Здраве, реконвалесценте, и болесне крепи и храни. Цена 50 нов.

☞ Разашиљемо или за готов новац или ти пак са поштанским подузећем, те дајемо купцима који на више купују знаменити рабат. ☜ 6—12

Одговорни уредник М. Н. Борковић. Издалац „Задруга за срп. нар. штампарију“. Српска народна задружна